

Arabuluculuk Anlaşma Belgesine İstinaden Ödenen Tazminatlarda Gelir Vergisi Tevkifatı

Sayı:

64597866-120[25/1]-2275

Tarih:

23/01/2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-120[25/1]-E.2275

23.01.2020

Konu : Arabuluculuk Anlaşma Belgesine
İstinaden Ödenen Tazminatlarda
Gelir Vergisi Tevkifatı

İlgi : 29.11.2018 tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, iş sözleşmesi feshedilen işçinin iş mahkemesinde dava açmadan önce, 7036 sayılı Kanun uyarınca arabulucuya başvuruda bulunma zorunluğu bulunduğu, arabulucu nezdinde işveren ve işçi arasında anlaşma sağlanması halinde, "Arabuluculuk Anlaşma Tutanağı" düzenlendiği, söz konusu Tutanakta işveren tarafından işe başlatılmayan işçiye ödenecek tazminat tutarında yer aldığı belirtilerek, Bankanız tarafından "Arabuluculuk Anlaşma Tutanağı" uyarınca işe başlatılmayan personele ödenecek tazminat tutarlarının, Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında istisna olup olmadığı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde, "*Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir. Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.*" hükmü yer almıştır.

Aynı Kanunun 25 inci maddesinin 7162 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile değişen birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde, "*Ölüm, engellilik ve hastalık sebebiyle verilen tazminat ve yardımlar ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu uyarınca ödenen işsizlik ödeneği ve 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre ödenen işe başlatmama tazminatı;*"nın gelir vergisinden istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine göre, hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanununun;

20 nci maddesinde, "*İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir...*"

21 inci maddesinde "*İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işveren, işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorundadır. İşçiyi başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiye en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur.*"

hükümlerine yer verilmiştir.

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında da "*Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.*" hükmü yer almaktadır.

306 seri no.lu Gelir Vergisi Tebliğinin "*Tazminat Ödemelerinde İstisna Uygulaması*" başlıklı dördüncü bölümünün 9 uncu maddesinde,

"(1) 7162 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 193 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik ile hizmet erbabına ölüm, engellilik ve hastalık gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlara uygulanan gelir vergisi istisnası aynen korunmuş, gelir vergisinden istisna edilen işsizlik nedeniyle verilen tazminatlar ile işe başlatmama tazminatlarının hangi tazminatlar olduğuna açıklık getirilmiştir.

(2) 193 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine göre hizmet erbabına;

a) Ölüm, engellilik ve hastalık gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlar,

b) 4447 sayılı Kanun uyarınca ödenen işsizlik ödeneği,

c) 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre ödenen işe başlatmama tazminatları,

gelir vergisinden istisnadır.

(3) 4447 sayılı Kanun uyarınca sigortalı işsizlere Kanunda belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için yine Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan işsizlik ödeneği ödemeleri ile 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre, işverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işçinin başvurusu üzerine işverenin bir ay içinde **işe başlatmadığı durumda, işçiye, en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen tazminat** istisna kapsamındadır.

(4) 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre, arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların, işçinin işe başlatılmaması konusunda anlaşmaları halinde, iş sözleşmesi feshedilen hizmet erbabına en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen işe başlatmama tazminatları da istisna kapsamındadır.

(5) Karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar ise 193 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde düzenlenen istisna kapsamında olmayıp, aynı maddenin birinci fıkrasının 27/3/2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe giren 7103 sayılı Kanunla değişik (7) numaralı bendi kapsamında değerlendirilecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine istinaden, gerek mahkeme kararına istinaden hükmedilen gerekse arabuluculuk sözleşmesine göre ödenen ve işçinin sekiz aylık ücretini geçmeyen işe başlatmama tazminatları, 193 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin değişiklik öncesi ve sonrası hükümleri kapsamında gelir vergisinden istisnadır.

Dilekçeniz eki arabuluculuk sözleşmesinin incelenmesinden, bankanız çalışanının işe iade talebinin kabul edilmemesi nedeniyle boшта geçen süreye karşılık olmak üzere brüt 9.890 TL, işe başlatmama tazminatı olarak 5 aylık ücreti karşılığı brüt 41.210 TL, fazla çalışma ücreti olarak brüt 2.000 TL olmak üzere toplam 53.100 TL ödeneceği anlaşılmaktadır.

Bu hükümlere göre, iş sözleşmesi feshedilen ve işe iade davası açabilmek için arabulucuya başvuran personel ile Bankanızın, arabulucu nezdinde anlaşması sonucu düzenlenen "Arabuluculuk Anlaşma Tutanağı" uyarınca, söz konusu personele ödenen işe başlatmama tazminatının, Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında gelir vergisinden istisna edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, ücret mahiyetinde bulunan, boşta geçen süreye karşılık olarak yapılan ödeme ile fazla mesai ödemesi üzerinden ise tevkifat yapılması gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.